

GS1 Україна - нове ім'я для "ЄАН-УКРАЇНА"

Ідентифікація та маркування штрихкодovими позначками книг, нотних та серіальних видань

Специфікації "ЄАН-УКРАЇНА"

Версія 3.0

Київ
Асоціація товарної нумерації України "ЄАН-УКРАЇНА"
2005

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО:

Асоціація товарної нумерації України "ЄАН-УКРАЇНА"

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ:

Наказ Президента Асоціації "ЄАН-УКРАЇНА" від 03 серпня 2005 р. № 115

На заміну документу "Ідентифікація та маркування штрихкодovими позначками книг, брошур, друкованих нот та періодичних видань. Специфікації "ЄАН-УКРАЇНА", затвердженого рішенням Правління "ЄАН-УКРАЇНА" від 29.12.1999 р.

3 ВІДПОВІДНІСТЬ:

Цей документ відповідає документу General EAN.UCC Specifications v.6.0 в частинах:

- Section 2.1.2.1.5
- Section 6.4.11

Ступінь відповідності — модифікований (MOD).

Переклад з англійської (en).

Право власності на цей документ належить Асоціації "ЄАН-УКРАЇНА".

Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати документ повністю чи частково на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу Асоціації "ЄАН-УКРАЇНА" заборонено.

© АСОЦІАЦІЯ "ЄАН-УКРАЇНА", 2005

Зміст

1.	ВСТУП	3
2.	ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	3
3.	СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	4
4.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
5.	ІДЕНТИФІКАЦІЯ КНИГ ТА НОТНИХ ВИДАНЬ	5
5.1.	Варіанти ідентифікації книг та нотних видань	5
5.2.	Хто відповідає за присвоєння ідентифікаційного номера книгам та нотним виданням.....	6
5.3.	Подання додаткової інформації про книги та нотні видання	6
5.4.	Особливі вимоги до застосування ідентифікаційних номерів із префіксами EAN.UCC "978" та "979"	7
6.	ІДЕНТИФІКАЦІЯ СЕРІАЛЬНИХ ВИДАНЬ.....	8
6.1.	Варіанти ідентифікації серіальних видань	8
6.2.	Рекомендації щодо ідентифікації серіальних видань	8
6.2.1.	Особливості застосування ідентифікаційного номера серіального видання.....	9
6.2.2.	Застосування дворозрядної додаткової штрихкової позначки-"розширення" для позначення окремого випуску серіального видання.	10
6.2.3.	Застосування п'ятирозрядної додаткової штрихкової позначки-"розширення" для позначення окремого випуску серіального видання.	11
6.3.	Хто відповідає за присвоєння ідентифікаційного номера серіальному виданню.	11
6.4.	Особливі вимоги до застосування ідентифікаційних номерів із префіксами EAN.UCC "977"	12
7.	РОЗТАШУВАННЯ ШТРИХКОВОЇ ПОЗНАЧКИ НА ДРУКОВАНИХ ВИДАННЯХ.....	12
7.1.	Загальні вимоги	12
7.2.	Вимоги до розташування штрихкової позначки на книгах.....	13
7.3.	Вимоги до розташування штрихкової позначки на серіальних виданнях	13
ДОДАТОК А. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ШТРИХКОВИХ ПОЗНАЧОК EAN-13 ІЗ ДВО- ТА П'ЯТИРОЗРЯДНИМИ "РОЗШИРЕННЯМИ".....		15
ДОДАТОК Б. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....		18

1. Вступ

Специфікації "ЄАН-УКРАЇНА" "Ідентифікація та маркування штрихковими позначками книг, нотних та серіальних видань" (надалі - Специфікації) визначають особливості застосування стандартів системи EAN.UCC для друкованої продукції.

Норми, викладені в Специфікаціях, відповідають розділам документу *General EAN.UCC Specifications* [1]: розділ 2.1.2.1.5 (правила ідентифікації книг, брошур, нотних та серіальних видань), та розділ 6.4.11 (правила розташування штрихкових позначок EAN.UCC на друкованій продукції), а також наведено окремі норми розділів 5.1 та 5.4 в частинах, що встановлюють вимоги до додаткових штрихкових позначок символіки EAN/UPC.

Ці Специфікації також містять рекомендовані норми щодо ідентифікації періодичних друкованих видань, визначені асоціацією "ЄАН-УКРАЇНА" на підставі тривалої практики діяльності в цій сфері.

Ця версія Специфікацій (3.0) замінює попередню редакцію документу, затверджену наказом Президента "ЄАН-УКРАЇНА" № 3-99 від 29.12.1999 р., що набула чинності 01.07.2000 р.

2. Терміни та визначення

Терміни, застосовані в цьому документі, відповідають чинному ДСТУ 3144-95 [2], а також визначеним у інших нормативно-технічних документах асоціації "ЄАН-УКРАЇНА".

Окремі використовувані у Специфікаціях терміни пояснюються нижче. Ці пояснення не суперечать відповідним визначенням у нормативних джерелах, однак не повинні розглядатись як вичерпні визначення наведених термінів.

додаткова штрихкова позначка (*англ.* add-on symbol)

Штрихкова позначка, що застосовується для кодування інформації, додаткової до тієї, яку кодують в основній штрихковій позначці.

серіальне видання (*англ.* serial)

Видання, що виходить послідовними випусками, як правило, через рівномірні проміжки часу і продовжується невизначений термін часу [3].

Міжнародний стандартний номер музичного видання, ISMN (*англ.* International Standard Music Number)

Міжнародний стандартний номер для ідентифікації друкованих нотних видань [4].

Міжнародний стандартний номер серіального видання, ISSN (*англ.* International Standard Serial Number)

Міжнародно визнаний код для ідентифікації серіальних видань [3].

Міжнародний стандартний книжковий номер, ISBN (*англ.* International Standard Book Number)

Міжнародний стандарт для виключної ідентифікації книг. [5, 6].

3. Сфера застосування

Сфера застосування цих специфікацій тісно пов'язана із сферою застосування існуючих міжнародних систем нумерації книг, нотних видань та серіальних видань, визначених у [2], [3], [4], [5]. Зокрема, норми цих Специфікацій поширюються на:

- книги та інші монографічні публікації, що можуть включати різні за форматом та за способом брошурування друковані книжки, буклети та проспекти, публікації на кількох видах носіїв інформації, публікації на інших носіях інформації, включаючи освітні фільми та відеозаписи, мікрофільми, діапозитиви, книжки на касетах, публікації текстом Брайля, а також мапи;
- друковані нотні видання, в т.ч. такі, складовою частиною яких є нотні видання на інших носіях (за виключенням аудіо- та відеозаписів, що видаються окремо або як складова друкованого нотного видання);
- серіальні видання, в т.ч. періодичу, газети, щорічники, записки та праці наукових товариств або нумеровані монографічні серії, незалежно від носіїв інформації.

Асоціація "ЄАН-УКРАЇНА" використовує норми та принципи цих Специфікацій як основні вимоги при ідентифікації та маркуванні штрихкодovими позначками таких товарних позицій.

Для друкованої продукції, що не входить до зазначених категорій, застосовуються звичайні правила ідентифікації товарних позицій в системі EAN.UCC.

4. Загальні положення

Загальні принципи ідентифікації та маркування штрихкодovою позначкою друкованих видань в системі EAN.UCC такі ж, що й для інших товарних позицій.

Однак при ідентифікації друкованої продукції (газети, журнали, книжки тощо) потрібно брати до уваги наступні чинники:

- Необхідно враховувати особливі потреби розповсюджувачів та видавців щодо сортування та обліку друкованої продукції (наприклад, необхідність відрізнити порядкові числа щомісячника або різні перевидання однієї й тої ж книги). Для забезпечення таких потреб потрібно автоматично зчитувати додаткову інформацію, яка для ідентифікації видання на рівні товарної позиції не потрібна.
- Для нумерації друкованих видань можуть застосовуватися існуючі міжнародні системи нумерації (ISSN, ISBN, та ISMN).
- Внаслідок значної кількості видань у спеціалізованих торгових закладах та проблем із внесенням та оновленням інформації у відповідних облікових системах, роздрібна ціна видання може бути одним із чинників, що враховуються під час присвоєння Глобального номера товарної позиції (GTIN™).

5. Ідентифікація книг та нотних видань

5.1. Варіанти ідентифікації книг та нотних видань

Існують два альтернативні варіанти ідентифікації книг та нотних видань:

- 1) Використання стандартних структур даних EAN/UCC-13.
- 2) Використання існуючих міжнародних систем нумерації книг та нотних видань (ISBN або ISMN).

Варіант 1. Ідентифікація книг та нотних видань із використанням стандартної структури даних EAN/UCC-13.

Ідентифікаційний номер книзі присвоюється асоціацією "ЄАН-УКРАЇНА" відповідно до загальних правил ідентифікації товарних позицій. Структура ідентифікаційного номера відповідає загальним правилам побудови Глобального номера товарної позиції (GTIN).

Ідентифікаційний номер (префікс) EAN•UCC підприємства та код товарної позиції	Контрольна цифра ¹
N ₁ N ₂ N ₃ N ₄ N ₅ N ₆ N ₇ N ₈ N ₉ N ₁₀ N ₁₁ N ₁₂	C

Варіант 2. Використання номерів ISBN та ISMN.

Префікс EAN•UCC 978 використовується для кодування Міжнародного стандартного книжкового номеру ISBN (без контрольного розряду цього номеру).

Префікс EAN•UCC	Номер ISBN ² (без його контрольного розряду)	Контрольна цифра ¹
9 7 8	N ₄ N ₅ N ₆ N ₇ N ₈ N ₉ N ₁₀ N ₁₁ N ₁₂	C

Префікс EAN•UCC 979 використовується для кодування номеру ISBN або ISMN (без його контрольного розряду).

Префікс EAN•UCC	Номер ISBN або ISMN (без його контрольної розряду)	Контрольна цифра ¹
9 7 9	N ₄ N ₅ N ₆ N ₇ N ₈ N ₉ N ₁₀ N ₁₁ N ₁₂	C

Для номеру ISMN позиція N₄ (що представлена в ISMN літерою "M") має значення "0" (нуль). Цифри з N₅ по N₁₂ - це перші вісім цифр номеру ISMN.

¹ Алгоритм обчислення контрольної цифри: див. ДСТУ 3146-95, п. 4.1 [8]

² Відповідно до повідомлення організації International ISBN Agency, з 1 січня 2007 р. формат номеру ISBN зміниться і становитиме 10 розрядів.

5.2. Хто відповідає за присвоєння ідентифікаційного номера книгам та нотним виданням

За присвоєння книзі або нотному виданню ідентифікаційного номера відповідає видавець. Відповідно до Закону України "Про видавничу справу", видавець - "це юридична особа чи суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа, яка здійснює підготовку і випуск видання".

Для присвоєння виданню ідентифікаційного номеру відповідно до Варіанту 1 (п. 5.1), видавець повинен бути асоційованим членом "ЄАН-УКРАЇНА" відповідно до [7].

Присвоєння виданню ідентифікаційного номеру відповідно до Варіанту 2 (п. 5.2) відбувається в порядку, визначеному організацією International ISBN Agency та її національним агентством.

5.3. Подання додаткової інформації про книги та нотні видання

У деяких видавництвах для забезпечення внутрішніх потреб може виникнути необхідність закодувати додаткову інформацію про видання. Наприклад, видавцеві може знадобитись відрізнити варіанти перевидання книги без змін та перевидання із змінами, які призводять до збільшення її собівартості.

Такі варіанти видання неможливо відрізнити за допомогою ідентифікаційного номеру ISBN, ISMN чи GTIN структури EAN/UCC-13. Для подання додаткової інформації про варіант видання може бути застосований додатковий номер, що складається з двох або п'яти цифр та подається на виданні за допомогою додаткової штрихкової позначки-"розширення" ("add-on"), що розташовується праворуч від штрихкової позначки EAN-13.

Принципи та умови використання "розширення" наступні:

- "Розширення" не повинно містити інформацію, яка може бути належним чином врахована при присвоєнні основного номера EAN/UCC-13, що однозначно ідентифікує видання.
- На контрольно-касових вузлах в роздрібній торгівлі зчитування "розширення" є необов'язковим.
- Кожен видавець застосовує "розширення" відповідно до своїх потреб і відповідає за його застосування.

Примітка. В деяких країнах можуть існувати особливі вимоги до додаткової інформації про видання, що подається у штрихковій позначці-"розширенні". Асоціація "ЄАН-УКРАЇНА" рекомендує видавцям книг, що призначені для продажу в інших країнах, попередньо з'ясувати наявність таких вимог.

Основні технічні вимоги до штрихкодovих позначок EAN-13 із додатковими дво- та п'ятирозрядними "розширеннями" наведені в додатку А.

5.4. Особливі вимоги до застосування ідентифікаційних номерів із префіксами EAN.UCC "978" та "979"

Використання стандартних структур даних (структур ідентифікаційних номерів) та носіїв даних (штрихових кодів) системи EAN.UCC для існуючих систем нумерації ISBN та ISMN здійснюється на підставі контракту між організаціями GS1 та International ISBN Agency. Нижче наведені основні засади цього контракту.

Префікси EAN.UCC "978" та "979" відведені виключно для використання із системами нумерації ISBN та ISMN, які адмініструються організаціями International ISBN Agency та International ISMN Agency відповідно.

Зазначені префікси EAN.UCC повинні використовуватися для створення 13-розрядних Глобальних номерів товарних позицій (GTIN) для ідентифікації окремих книг та інших недрукованих монографічних публікацій, на які поширюється застосування системи ISBN.

Видавці, які використовують префікси "978" та "979" лише для ідентифікації та маркування штрихкодovими позначками EAN-13 окремих видань, не сплачують внесків організаціям GS1.

За умови, що видавець є членом місцевої організації GS1, ідентифікаційні номери структури EAN-13 із префіксами EAN.UCC "978" та "979" можуть бути використані для формування 14-розрядного ідентифікаційного номера, що ідентифікує групову упаковку із фіксованою кількістю однакових книг. Формування 14-розрядного GTIN та подання його в штрихкодovій позначці ITF-14 або UCC/EAN-128 має відповідати правилам системи EAN.UCC.

Заборонено використання номерів із префіксами EAN.UCC "978" та "979" для формування Порядкових номерів транспортного пакування (SSCC), Глобального номера розташування (GLN) або інших типів ідентифікаційних номерів EAN.UCC, крім Глобального номера товарної позиції (GTIN).

Якщо друкованому нотному виданню присвоєно одночасно обидва номери, ISBN та ISMN, тільки один із цих номерів може бути представлений на виданні у штрихкодovій позначці EAN-13.

6. Ідентифікація серіальних видань.

6.1. Варіанти ідентифікації серіальних видань

Існують два альтернативні варіанти ідентифікації серіальних видань:

- 1) Використання стандартних структур даних EAN/UCC-13.
- 2) Використання існуючої міжнародної системи нумерації серіальних видань ISSN.

Варіант 1. Використання стандартної структури даних EAN/UCC-13.

Ідентифікаційний номер виданню присвоюється асоціацією "ЄАН-УКРАЇНА" відповідно до загальних правил ідентифікації товарних позицій. Структура ідентифікаційного номера відповідає загальним правилам побудови Глобального номера товарної позиції (GTIN):

Ідентифікаційний номер (префікс) EAN•UCC підприємства та код товарної позиції	Контрольна цифра ³
N ₁ N ₂ N ₃ N ₄ N ₅ N ₆ N ₇ N ₈ N ₉ N ₁₀ N ₁₁ N ₁₂	C

Варіант 2. Використання Міжнародного стандартного номера серіальних видань (ISSN).

Префікс EAN•UCC для ISSN	Номер ISSN (без його контрольного розряду)	Варіант видання	Контрольна цифра ³
9 7 7	N ₄ N ₅ N ₆ N ₇ N ₈ N ₉ N ₁₀	N ₁₁ N ₁₂	C

Розряди N₁₁ та N₁₂ ("варіант видання"), як правило, використовуються для ідентифікації варіантів одного і того ж видання, що відрізняються за ціною. Ці розряди також можуть застосовуватись для ідентифікації окремих випусків щоденного видання протягом одного тижня (див. п. 6.2.1). Для варіанту видання, який розглядають як "основний" або "звичайний", а також для видання, варіанти якого відрізнити не потрібно, значення розрядів N₁₁ N₁₂ дорівнює 00.

6.2. Рекомендації щодо ідентифікації серіальних видань

Специфіка ідентифікації серіальних видань у неспеціалізованій роздрібній торгівлі та у спеціалізованих закладах має свої відмінності.

Більшість неспеціалізованих торгових закладів ідентифікують видання лише за його ідентифікаційним номером, представленим у штрихкодovій позначці EAN-13. Потреби відрізнити окремі випуски серіального видання виникають здебільшого у випадках, коли різні випуски видання відрізняються за ціною, або специфіка видання передбачає сталу одночасну наявність різних випусків у продажу.

³ Алгоритм обчислення контрольної цифри: див. ДСТУ 3146-95, п. 4.1 [8]

Спеціалізованим торгових закладам, службам розповсюдження періодичних видань, бібліотекам тощо потрібно точно ідентифікувати конкретний випуск видання. З цією метою обладнання цих закладів обробляє не лише ідентифікаційний номер, а й інформацію про конкретний випуск видання, яка подається у додатковій штрихкодovій позначці-"розширенні".

Для можливості належного обліку серіального видання як у загальній роздрібній торгівлі, так і у спеціалізованих закладах рекомендується завжди подавати не лише його ідентифікаційний номер у штрихкодovій позначці EAN-13, але й додаткову інформацію про видання у додатковій штрихкодovій позначці-"розширенні". У більшості випадків для подання додаткової інформації про видання достатньо дворозрядної додаткової штрихкодovої позначки. За потреби може бути застосована й п'ятирозрядна додаткова позначка. Дворозрядне та п'ятирозрядне "розширення" не можуть застосовуватись одночасно.

Наведені у цьому розділі правила ідентифікації та подання додаткової інформації про видання забезпечують належну ідентифікацію серіальних видань як у неспеціалізованій роздрібній торгівлі, так і у спеціалізованих закладах. Ці рекомендації, цілком відповідаючи всесвітнім правилам [1], деталізують їх застосування для типових на українського ринку випадків.

Наведені рекомендації асоціація "ЄАН-УКРАЇНА" розглядає як стандартні рішення щодо ідентифікації серіальних видань.

6.2.1. Особливості застосування ідентифікаційного номера серіального видання

- *Щоденні видання (або видання з кількома випусками на тиждень):* Випуски кожного дня тижня розглядаються як окремі товарні позиції й повинні ідентифікуватися відмінними ідентифікаційними номерами, представленими у штрихкодovих позначках EAN-13⁴. Дотримання цього правила особливо важливо для видань, які мають щотижневі збільшені за обсягом випуски, що продаються за відмінною ціною.
- *Щотижневі видання, видання з періодичністю раз на два тижні, раз на місяць, раз на два місяці, раз на квартал, сезонна періодика, видання з періодичністю два рази на рік, щорічники, а також видання із невизначеною періодичністю, вихід чергових випусків яких планується раз на квартал або рідше:* для ідентифікації різних випусків видання може бути застосований один і той самий ідентифікаційний номер, якщо передбачається, що на час виходу нового випуску видання попередній випуск у продажу буде відсутній. Специфіка деяких серіальних видань передбачає сталу одночасну наявність у продажу різних випусків, які при продажу потрібно відрізнати. Для різних випусків таких видань допускається застосовувати відмінні ідентифікаційні номери⁵.
- *Періодичні видання, що одночасно друкуються в різних містах та мають деякі відмінності (наприклад, сторінки регіональних новин), та розповсюджуються в межах окремого регіону:* для ідентифікації одного й того ж випуску видання, надрукованого в різних містах, може бути застосований один і той самий ідентифікаційний номер.

---

^{4, 5} Якщо у цьому випадку ідентифікація видання здійснюється відповідно до п. 6.1, Варіант 2, відмінний ідентифікаційний номер може бути забезпечений варіантними цифрами N₁₁, N₁₂.

- *Періодичні підсумкові випуски або дайджести газет журналів тощо:* такі видання повинні мати свій окремий ідентифікаційний номер.
- *Однакові випуски видання різними мовами:* такі видання повинні мати відмінні ідентифікаційні номери.
- *Періодичні видання, що складаються із окремих тематичних секцій:* якщо видання завжди продаватиметься комплектом, воно розглядається як цілісне видання - ідентифікаційний номер присвоюється з урахуванням наведених вище правил, штрихкодovу позначку на кожній секції наносити не потрібно. Якщо секції можуть продаватися окремо - кожній секції необхідний окремий ідентифікаційний номер (або номери, залежно від періодичності їх виходу).

6.2.2. Застосування дворозрядної додаткової штрихкодovої позначки- "розширення" для позначення окремого випуску серіального видання.

З метою уможливлення автоматизації процесів розповсюдження видань рекомендується подавати інформацію про порядковий номер окремого випуску видання у додатковій штрихкодovій позначці.

Порядковий номер окремого випуску видання може бути представлений у додатковій дворозрядній штрихкодovій позначці-"розширенні". Зчитування "розширення" на контрольно-касових вузлах у роздрібній торгівлі є необов'язковим. Рекомендується наступний порядок надання порядкового номеру.

- *Щоденні видання (або видання з кількома випусками на тиждень):* випуски кожного дня тижня розглядаються як окремі товарні позиції й повинні ідентифікуватися відмінними ідентифікаційними номерами⁶, представленими у штрихкодovих позначках EAN-13. Дворозрядна додаткова штрихкодovа позначка використовується тільки для представлення порядкового номеру тижня. Таким чином, за номером структури EAN/UCC-13 та порядковим номером тижня в році можна визначити день виходу видання.
- *Щотижневі видання:* зазначається порядковий номер тижня в році (від 01 до 53).
- *Видання з періодичністю раз на два тижні:* зазначається порядковий номер тижня в році, враховується перший тиждень кожного двотижневого періоду (від 01 до 53).
Приклад: випуск видання за перші два тижні року - 01, за третій та четвертий тиждень - 03, за п'ятий та шостий тиждень - 05 тощо.
- *Щомісячники:* зазначається порядковий номер місяця в році (від 01 до 12).
- *Видання з періодичністю раз на два місяці:* зазначається порядковий номер місяця в році - враховується перший місяць кожного двомісячного періоду (від 01 до 12).
Приклад: випуск видання за січень-лютий - 01, за березень-квітень - 03, за травень-червень - 05 тощо.
- *Щоквартальні видання:* зазначається порядковий номер місяця в році - враховується перший місяць кожного тримісячного періоду (від 01 до 12).

---

⁶ Якщо у цьому випадку ідентифікація видання здійснюється відповідно до п. 6.1, Варіант 2, відмінний ідентифікаційний номер може бути забезпечений варіантними цифрами N₁₁,N₁₂.

- *Сезонна періодика (4 рази на рік):* перша цифра - це остання цифра поточного року; друга цифра - це номер пори року (весна = 1, літо = 2, осінь = 3, зима = 4).
Приклад: випуск зимового видання 2005 року - 54, весняного видання - 51 тощо.
- *Видання з періодичністю два рази на рік:* перша цифра - це остання цифра року; друга цифра - це номер пори року (весна = 1, літо = 2, осінь = 3, зима = 4); враховується перша пора року кожного піврічного періоду.
Приклад: випуск за перше півріччя 2005 року - 51, за друге півріччя 2005 року - 53.
- *Щорічники:* перша цифра - це остання цифра поточного року; друга цифра завжди дорівнює 5.
- *Видання з особливою періодичністю:* зазначаються порядкові номери випусків номерами від 01 до 99.

6.2.3. Застосування п'ятирозрядної додаткової штрихкової позначки "розширення" для позначення окремого випуску серіального видання.

Для ідентифікації періодичних видань можуть також застосовуватись п'ятизначні штрихкодovі позначки - "розширення". Зчитування "розширення" на контрольно-касових вузлах у роздрібній торгівлі є не обов'язковим. "Розширення" ні в якому разі не повинно містити інформацію, яка може бути належним чином врахована при присвоєнні основного номера. П'ятизначне розширення може містити більше інформації про конкретний випуск періодичного видання.

Інформацією, яка може бути закодована у п'ятизначному "розширенні", може бути дата виходу видання. Така інформація дає можливість відрізнити цей випуск видання від інших. За вибір схеми кодування відповідає видавець.

Основні технічні вимоги до штрихкодovих позначок EAN-13 із додатковими дво- та п'ятирозрядними "розширеннями" наведено в додатку А.

6.3. Хто відповідає за присвоєння ідентифікаційного номера серіальному виданню

За присвоєння серіальному виданню ідентифікаційного номеру відповідає засновник видання. У випадку, коли у видання є декілька засновників (співзасновники), лише один з них може бути відповідальним за присвоєння виданню ідентифікаційного номера EAN•UCC.

Для присвоєння виданню ідентифікаційного номеру відповідно до Варіанту 1 (п. 6.1), засновник повинен бути асоційованим членом "ЄАН-УКРАЇНА" відповідно до [7].

Присвоєння виданню ідентифікаційного номеру відповідно до Варіанту 2 (п. 6.2) відбувається в порядку, визначеному організацією ISSN International Centre та її національним центром ISSN (якщо такий в країні існує).

6.4. Особливі вимоги до застосування ідентифікаційних номерів із префіксами EAN.UCC "977".

Використання стандартних структур даних (структур ідентифікаційних номерів) та носіїв даних (штрихових кодів) системи EAN.UCC для існуючих систем нумерації ISSN здійснюється на підставі контракту між організаціями GS1 та ISDS International Centre. Нижче наведені основні засади цього контракту.

Префікс EAN.UCC "977" призначений виключно для використання системою нумерації ISSN, яка адмініструється організацією ISSN International Centre.

Префікси EAN.UCC повинні використовуватись для створення 13-розрядних Глобальних номерів товарних позицій (GTIN) для ідентифікації серіальних видань, на які поширюється застосування системи ISSN.

Видавці, які використовують префікси "977" лише для ідентифікації та маркування штрихкодovими позначками EAN-13 окремих видань, не сплачують внесків організаціям GS1.

Ідентифікаційні номери структури EAN-13 із префіксами EAN.UCC "977" не можуть бути використані для формування 14-розрядного GTIN та подання його в штрихкодovій позначці ITF-14 або UCC/EAN-128, а також для формування Порядкових номерів транспортного пакування (SSCC), Глобального номера розташування (GLN) або інших типів ідентифікаційних номерів EAN.UCC.

7. Розташування штрихкодovої позначки на друкованих виданнях

7.1. Загальні вимоги

Штрихкодovа позначка (враховуючи її зони стабілізації) **не повинна бути розташована ближче, ніж 8 мм або далі, ніж 102 мм** від будь-якого краю друкованого видання.

Якщо використовується штрихкодovа позначка - "розширення", вона повинна бути розміщена праворуч від основної штрихкодovої позначки паралельно їй.

Масштабний коефіцієнт штрихкодovої позначки - "розширення" повинен бути такий самий, як і масштабний коефіцієнт основної штрихкодovої позначки (від 0,8 до 2).

Місце розташування штрихкодovої позначки на друкованих виданнях залежить від виду друкованої продукції.

7.2. Вимоги до розташування штрихкової позначки на книгах

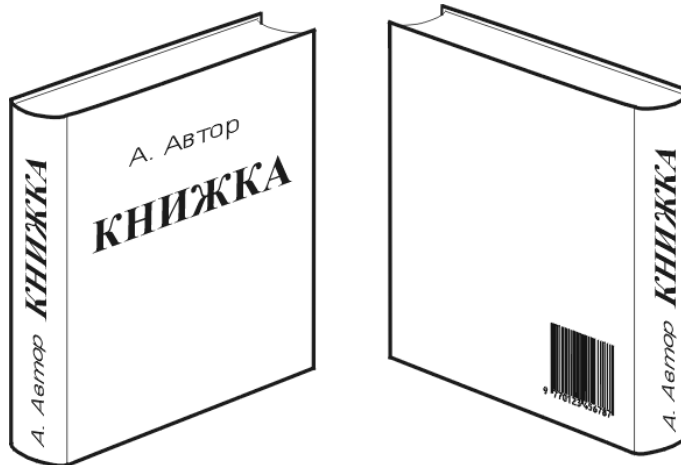

Рисунок 1

На книгах штрихкодovу позначку EAN/UPC розташовують у нижньому правому квадранті останньої сторінки обкладинки чи суперобкладинки, біля корінця. Приклад подано на рисунку 1.

Допускається додатково розташовувати ще одну штрихкодovу позначку на другій чи третій сторінці обкладинки або на завороті суперобкладинки (на книгах, для яких передбачається можливість повернення видавцеві або до бібліотек).

Штрихкодovа позначка на книзі не повинна бути зменшена по висоті.

7.3. Вимоги до розташування штрихкової позначки на серіальних виданнях

Журнали

На журналах штрихкодovу позначку EAN/UPC розташовують у нижньому лівому квадранті першої сторінки обкладинки, біля корінця. Приклад подано на рисунку 2.

Рисунок 2

Газети

Наведені нижче правила зумовлені необхідністю забезпечити швидке сканування штрихкодovих позначок під час продажу чи обліку газет.

Місце розташування штрихкодovої позначки на газетах залежить від вигляду, у якому газети надходять у продаж.

У випадку, коли видання надходить для продажу у вигляді, як показано нижче, штрихкодovа позначка розташовується на **першій (лицьовій) сторінці в нижньому лівому квадранті**, біля краю. Приклад подано на рисунку 3

Рисунок 3

У випадку, коли газета невеликого формату надходить для продажу у вигляді, показаному нижче, штрихкодovа позначка розташовується в **нижньому правому квадранті зворотного боку обкладинки (на останній сторінці)**, біля краю. Приклад подано на рисунку 4.

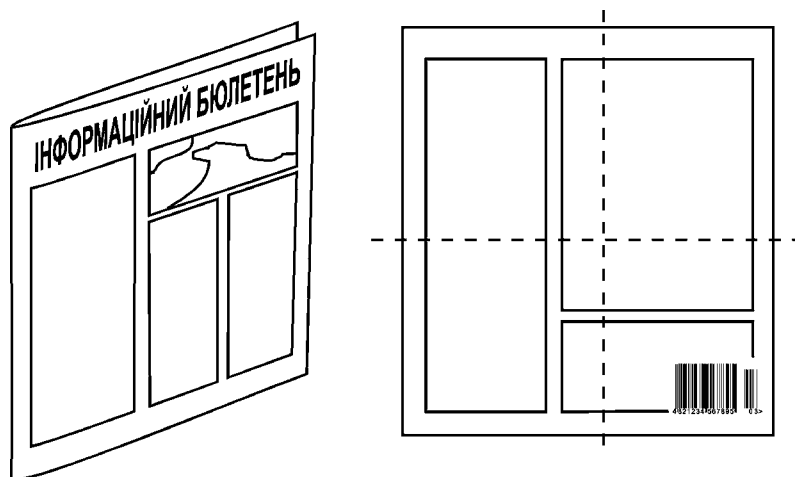

Рисунок 4

Додаток А. Технічні вимоги до штрихкодovих позначок EAN-13 із дво- та п'ятирозрядними "розширеннями".

В цьому додатку подано інформацію про основні розмірні характеристики штрихкодovих позначок EAN-13. Детальні технічні вимоги до штрихкодovих позначок EAN/UPC встановлені в [1] та [8].

Приклади штрихкодovих позначок EAN-13 із дво- та п'ятирозрядними "розширеннями" наведено на рисунках А.1 та А.2.

Рисунок А.1

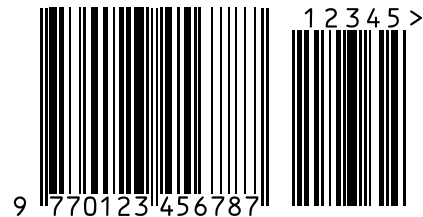

Рисунок А.2

Надрукована штрихкодova позначка повинна відповідати вимогам, встановленим в [9].

Беручи до уваги, що у діючому ДСТУ [7] не розглянуті вимоги до додаткових штрихкодovих позначок, нижче наводиться окремі положення технічних вимог до них, встановлених в [1].

Дворозрядна штрихкодova позначка

Дворозрядну додаткову штрихкодovu позначку можна застосовувати в особливих випадках у сполученні зі штрихкодovими позначками EAN-13, UPC-A або UPC-E.

У дворозрядній додатковій штрихкодovій позначці кодують 2 символи даних D1 і D2.

Дворозрядна додаткова штрихкодova позначка складається з таких складників (при читанні зліва направо):

- обмежувальний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D1;
- роздільний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D2;
- права вільна зона (зона стабілізації).

Дворозрядна додаткова штрихкодova позначка не має правого обмежувального знака, а також контрольного знака.

П'ятирозрядна додаткова штрихкодova позначка

П'ятирозрядну додаткову штрихкодovu позначку можна застосовувати в особливих випадках у поєднанні зі штрихкодovими позначками EAN-13, UPC-A або UPC-E.

У п'ятирозрядній додатковій штрихкодovій позначці кодують 5 символів даних D1 ... D5.

П'ятирозрядна додаткова штрихкодova позначка складається з таких складників (при читанні зліва направо):

- обмежувальний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D1;
- роздільний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D2;
- роздільний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D3;
- роздільний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D4;
- роздільний знак додаткової штрихкодovої позначки;
- інформаційний знак з цифрових наборів А або В, яким подано символ даних D5;
- права вільна зона (зона стабілізації).

П'ятирозрядна додаткова штрихкодova позначка не має правого обмежувального знака, а також контрольного знака.

Візуальнозчитні знаки додаткової штрихкодovої позначки

Для додаткової штрихкодovої позначки візуальнозчитні знаки друкують над штрихами. Візуальнозчитні знаки наносять шрифтом OCR-B. Допускається використання інших типів шрифтів за умови, що при цьому забезпечується правильна інтерпретація знаків. Верхні краї візуальнозчитних знаків додаткової штрихкодovої позначки вирівнюють з верхніми краями штрихів основної штрихкодovої позначки. Основні розміри додаткових штрихкодovих позначок номінального розміру (розмір X=0,33 мм) наведено на рисунках А.3 та А.4.

Основні розміри дворозрядної та п'ятирозрядної додаткової штрихкодovих позначок (номінального розміру) наведено на рис. А.3 та А.4 (подані зображення призначені тільки для ілюстративних цілей).

Рис А.3

Рис А.4

В таблицях А.1 та А.2 наведено вимоги до розмірних характеристик штрихкодovих позначок EAN-13 із "розширеннями" та без них.

Таблиця А.1 Вимоги до розмірних характеристик штрихкової позначки EAN-13 (без додаткової штрихкової позначки).

Штрихкодovа позначка	Розмір X, мм			Мінімальна висота штрихкової позначки для визначеного розміру X, мм:			Зони стабілізації	
	Міні-мальний	Номи-нальний	Макси-мальний	для мінімального розміру X	для номінального розміру X	для максимального розміру X	Ліва	Права
EAN-13	0.264	0.33	0.66	20.73	25.91	51.82	11X	7X

Таблиця А.2 Вимоги до розмірних характеристик штрихкодovих позначок EAN-13 із додатковими штрихкодovими позначками-"розширеннями".

Штрихкодovа позначка із дво- або п'ятирозрядним "розширенням"	Розмір X, мм			Мінімальна висота штрихкової позначки для визначеного розміру X, мм:			Ліва зона стабілізації	Відстань від правого краю останнього штриха знака "стоп" основної штрихкової позначки до лівого краю першого штриха додаткової штрихкової позначки:		Права зона стабілізації (після додаткової штрихкової позначки)
	Міні-мальний	Номи-нальний	Макси-мальний	для мінімального розміру X	для номінального розміру X	для максимального розміру X		Міні-мальна	Макси-мальна	
EAN-13 із дворозрядним "розширенням"	0.264	0.33	0.66	20.73	25.91	51.82	11X	7X	12X	5X
EAN-13 із п'ятирозрядним "розширенням"	0.264	0.33	0.66	20.73	25.91	51.82	11X	7X	12X	5X

Примітка 1. Наведені розміри висоти штрихкодovих позначок EAN-13 враховують візуальнозчитні символи.

Примітка 2. Дані в таблиці (обчислення на основі ширини найменшого елемента штрихового коду - "розміру X") подано у відповідності до останніх редакцій Загальних специфікації EAN.UCC та міжнародного стандарту на штрихкодovі позначки символіки EAN/UPC ISO/IEC 15420:2000.

Використовуваний раніше метод визначення фактичних розмірів штрихкової позначки за "масштабним коефіцієнтом" цілком відповідає наведеній новій методиці, зокрема:

Мінімально допустимому масштабному коефіцієнту (0,8) відповідає мінімальний розмір X (0.264 мм)

Номінальному масштабний коефіцієнт 1.0 відповідає номінальний розмір X (0.33 мм)

Максимальному масштабному коефіцієнту (2.0) відповідає максимальний розмір X (0.66 мм)

Додаток Б. Нормативні посилання

1. General EAN.UCC Specifications, Version 6.0, January 2005
2. ДСТУ 3144-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Терміни та визначення.
3. ISO 3297:1998 Information and documentation - International Standard Serial Number (ISSN)
4. ISO 10957:1993 Information and documentation - International standard music number (ISMN)
5. ДСТУ 3814—98 Інформація та документація. Видання. Міжнародна стандартна нумерація книг
6. ISO 2108:1992 Information and documentation - International standard book numbering (ISBN)
7. Положення про штрихове кодування та участь в системі EAN.UCC в Україні, затверджене Правлінням "ЄАН-УКРАЇНА 28.12.1999 р.
8. ДСТУ 3146-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихові позначки EAN. Вимоги до побудови.
9. ДСТУ 3359-96 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Якість друку штрихкодovих позначок. Загальні технічні вимоги та методи контролю